

Da bilen var et sjeldent syn

For ikke mer enn 100 år siden var det sjelden det kom en bil kjørende på veiene våre. Ved begynnelsen av 1900-tallet vakte det derfor stor oppsikt når disse støyende monstrene dukket opp langs landeveien. Dyr og folk ble skremt til skogs. Sam Eyde skal ha vært den første i Norge som tok hjem en virkelig stor bil til privat bruk, en bil som kunne klare både bakker og andre krevende påkjenninger. Det var en stor rød Mercedes med 35 hestekrefter. Bilen ble registrert som motorvogn nr. 50 i Kristiania.

Sam Eyde kunne ikke sjøl kjøre det nyinnkjøpte vidunderet, så han sørget for at bilen kom fra Tyskland med sjåfør. Dermed kom Bruno Neumann, som var født 1878 i Berlin, med bilen til Norge sommeren 1906. Sam Eydes bil og sjåfør skulle som regel være stasjonert i Kristiania.

Søknad om tillatelse til å innføre og kjøre motorvogn skulle i den første tida sendes politiet i byene og amtmannen på landet. I arkivet fra Bratsberg amt (nå Telemark fylke) finner vi brevene fra Sam Eyde, hvor han ber om lov til å kjøre med sin private automobil (bil ble kalt automobil) innen amtet. Søknaden ble vedlagt en fabrikktegning av bilen sammen med en teknisk beskrivelse. Tillatelse ble gitt, men med visse begrensninger.

Det var fordi veiene mellom Dalen og Haukeli og fra Fagerstrand til Rjukan var så smale. Dessuten var veiene mye trafikkerte med hest og vogn i turistsesongen, slik at kjøring med motorvogn ikke kunne innvilges. Kjøring var også regulert til bare å gjelde faste dager. Brudd på bestemmelsene førte til anmeldelser og bøter.

I Statsarkivet er det oppbevart motorvognsaker i arkivene fra politi, fylkesmann og vegvesen.

Sam Eydes bil fotografert utenfor Admini, Notodden.

